

2.1.1974

Hulusi Bey:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَيْنِ الْعِنَايَةِ كَنْزِ الْهِدَايَةِ إِمَامِ الْحَضْرَةِ آمِينَ
الْمَمْلَكَةِ طِرَازِ الْحُلَلِ نَاصِرِ الْمَلَلِ تَاجِ الشَّرِيعَةِ سُلْطَانِ الطَّرِيقَةِ بُرْهَانَ الْحَقِيقَةِ
زَيْنِ الْقِيَامَةِ شَمْسِ الشَّرِيعَةِ شَفِيعِ الْأُمَّةِ عَالِيِ الْهَمَّةِ كَاشِفِ الْغُمَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
سِرَاجِ الْعَالَمِينَ.

اللَّهُ عَاصِمُهُ وَ جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَادِمُهُ وَالْبَرَّاقُ مَرْكَبُهُ وَقَابُ قَوْسَيْنِ مَقَامُهُ
وَالْمَعْبُودُ مَقْصُودُهُ شَمْسُ الضُّحَى بَدْرُ الدُّجَى نُورِ الْهُدَى خَيْرِ الْوَرَى إِمَامِ
الْمُتَّقِينَ أَصْفَى الْأَصْفِيَاءِ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ قِبْلَةَ
الْعَارِفِينَ وَ كَعْبَةَ الطَّائِفِينَ وَ حَبِيبِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ عَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَ عَثْرَتِهِ
الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ آمِينَ.

Ebu Zeyd Üsâme ibn-i Harise (Allah Onlardan razı olsun) şöyle demiştir: Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyururken işittim: Kıyamet gününde bir kimse getirilip cehenneme atılır. Bağırsakları karnından dışarı fırlar ve o haliyle değirmen çeviren merkep gibi döner durur. Cehennemlikler onun yanında toplanırlar ve derler ki: Ey falan oğlu filan, sana ne oldu? “Bu ne hal, bize ma’rufu emir bizi münkerden nehy eden sen değil miydin?” derler. Oda: “Evet ma’rufu emrederdim lakin onu yapmazdım, münkerden nehy ederdim de onu kendim yapardım.” der.

Hulusi Bey: Arife işaret kâfi. Cenab-ı Hak bu elim vaziyete düşüreceklerden etmesin cümlemizi. Muhafaza buyursun. Başkalarına akıl verip, kendimiz akılsızlık edenlerden olmayalım.

Peki efendim!

Kur'anın esrarına işareten, beyan eden gayet ehemmiyetli bir ders okuyoruz. Evet, sırr-ı belâgat icazındaki belâgate işareten. Kaç tane söyledik? Şimdi yedinci.

-: Sırr-ı belâgat.

Hulusi Bey: Yedinci sırr-ı belâgat. Beliğ, fasih, selis ve açık. Ne okuyanı yorar, ne dinleyeni yorar, usanmak nedir bildirmez. Evet, öyle belâgati var ki en küçük bir gürültüden canı sıkılan hastaların yanında okunsa, onların kulağına en güzel ses gibi gelir, sükûnet bulur. İstirap içerisinde, inilti içerisinde yaşayan, bunlar görülmüş şeyler. Kur'an okundu mu sanki ona hissini iptal edecek bir şırınga yapılmış gibi. Fakat ona da benzemez, telezzüz ediyor. Ondan gelen lezzet sanki asel-i musaffadan yapılmış, kokulu güzel bal şerbeti gibi.

-: **Yedinci Sırr-ı Belâgat: Kâh oluyor ki âyet; zahirî sebebi, icadın kabiliyetinden azletmek ve uzak göstermek için müsebbebin gayelerini, semerelerini gösteriyor.**

(Sözler Shf:422)

Hulusi Bey: Bir daha lütfet.

-: **Kâh oluyor ki âyet; zahirî sebebi, icadın kabiliyetinden azletmek ve uzak göstermek için müsebbebin gayelerini, semerelerini gösteriyor. Tâ anlaşılın ki; sebep, yalnız zahirî bir perdedir. Çünkü gayet hakîmane gayeleri ve mühim semereleri irade etmek, gayet Alîm, Hakîm...**

Hulusi Bey: O da burada Hakîm oluyor burda. Hakîm başka, Hâkim başka. Evet. Hâkim de var. Hakîm de var fakat burda münsasebeti hakîmdir. Yani hikmetli.

-: **Gayet Alîm, Hakîm birinin işi olmak lâzımdır. Sebebi ise şuursuz, camiddir. Hem semere ve gayetini zikretmekle âyet gösteriyor ki; sebebler çendan nazar-ı zahirîde ve vücudda müsebbebat ile muttasıl ve bitişik görünür. Fakat hakikatta mabeynlerinde uzak bir mesafe var. Sebebden müsebbebin icadına kadar o derece uzaklık var ki; en büyük bir sebebin eli, en edna bir müsebbebin icadına yetişemez. İşte sebep ve müsebbeb ortasındaki uzun mesafede, esma-i İlâhiye birer yıldız gibi tulû' eder.**

Hulusi Bey: Buralar okundu mu?

-: Burdan başlayınız demiştiniz.

Hulusi Bey: Ordan mı başladık?

-: Evet.

-: İşte sebep ve müsebbeb ortasındaki uzun mesafede, esma-i İlahiye birer yıldız gibi tulû' eder. Matla'ları, o mesafe-i maneviyedir. Nasilki zahir nazarda dağların daire-i ufkunda semanın etekleri muttasıl ve mukarin görünür. Hâlbuki daire-i ufk-u cibalîden semanın eteğine kadar, umum yıldızların matla'ları ve başka şeylerin meskenleri olan bir mesafe-i azîme bulunduğu gibi; esbab ile müsebbebat mabeyninde öyle bir mesafe-i maneviye var ki, imanın dûrbîniyle, Kur'anın nuruyla görünür. Meselâ:

Hulusi Bey:

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا وَعِنَبًا وَقَضْبًا وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا وَحَدَائِقَ غُلْبًا وَفَاكِهَةً وَأَبًّا مَتَاعًا
لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ* صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ*

Bunlara hiç sure mure yazılmamış hoca efendi.

-: Abese suresi efendim.

Hulusi Bey: Defterde var, burası Abese değil mi evet...

-: Yazayım mı buraya yazayım mı?

-: Defterde var.

-: İşte şu âyet-i kerime, mu'cizat-ı kudret-i İlahiyeyi bir tertib-i hikmetle

Hulusi Bey: Nasıl geçecek.

-: Sure-i Abese

-: Aynen burası.

Hulusi Bey: فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ

-: İşte şu âyet-i kerime, mu'cizat-ı kudret-i İlahiyeyi bir tertib-i hikmetle zikrederek esbabı müsebbebata rabtedip en âhirde مَتَاعًا لَكُمْ lafzıyla bir gayeyi gösterir ki; o gaye, bütün o müteselsil esbab ve müsebbebat içinde o gayeyi gören ve takib eden gizli bir mutasarrıf bulunduğunu ve o esbab, onun perdesi olduğunu isbat eder.

Evet مَتَاعًا لَكُمْ وَ لِأَنْعَامِكُمْ tabiriyle bütün esbabı, icad kabiliyetinden azleder.

Manen der: "Size

-: Ayet yirmi dört efendim. Ayet yirmi dört.

Hulusi Bey: Yirmi dört, yirmi beş, yirmi altı, yirmi yedi, yirmi sekiz, yirmi dokuz, otuz. Otuz bir, otuz iki.

-: Tabiriyle bütün esbabı, icad kabiliyetinden azleder. **Manen der: "Size ve hayvanatınıza rızık yetiştirmek için su semadan geliyor.**

Hulusi Bey: Evet

-: **Manen der: "Size ve hayvanatınıza rızık yetiştirmek için su semadan geliyor. O suda, size ve hayvanatınıza acıyıp şefkat edip rızık yetiştirmek kabiliyeti olmadığından; su gelmiyor, gönderiliyor demektir.**

Hulusi Bey: Sözün doğrusu gönderen var. Su bize acıyıp da gelmiyor. Sema kiminse, bulut kiminse, kul kiminse, kulu rızıklandırmak işini kim taahhüt etmişse müteahhid kimse o gönderiyor.

-: Efendim isterseniz baştan alayım.

-: **İcad kabiliyetinden azleder. Manen der: "Size ve hayvanatınıza rızık yetiştirmek için su semadan geliyor. O suda, size ve hayvanatınıza acıyıp şefkat edip rızık yetiştirmek kabiliyeti olmadığından; su gelmiyor, gönderiliyor demektir. Hem toprak, nebatatıyla açılıp, rızığınız oradan geliyor. Hissiz, şuursuz toprak, sizin rızınızı düşünüp şefkat etmek kabiliyetinden pek uzak olduğundan, toprak kendi kendine açılmıyor, birisi o kapıyı açıyor, nimetleri ellerinize veriyor. Hem otlar, ağaçlar sizin rızınızı düşünüp merhameten size meyveleri, hububatı yetiştirmekten pek çok uzak olduğundan, ayet**

gösteriyor ki, onlar bir Hakîm-i Rahîm'in perde arkasından uzattığı ipler ve şeritlerdir ki, nimetlerini onlara takmış, zîhayatlara uzatıyor.

Hulusi Bey: Şimdi meyveli ağacı böyle halk etmezse, mesela çok sevdiğimiz o küçük kudret helvası gibi olan dutları kavağın başında yapsaydı, nasıl yiyecektik, nasıl çıkılacak, nasıl toplanacak, nasıl silkelenecek? İşte hepsi hikmet dâhilinde. Onu öyle yapan eller gibi uzattırıyor. Birbirine benzeyen çok çekirdekler var. Fakat o çekirdeklerin karşılığında, yani onlarda hangi ağacın olduğu belli değil. Çıkışlarında da bir beraberlik görünüyor. İlk, daha toprak perdesini delip dışarı çıktığı zamandaki vaziyette beraber, kimse diyemez ki bu bir kaysı ağacı olacak bu da böyle dal budak salıp, birkaç yıl sonra onlardan o dallara meyveler takılı olarak bize ikram edilecek diye peşinen kimse bunu hesap etmez. Evet.

-: İşte şu beyanattan Rahîm, Rezzak, Mün'im, Kerim gibi çok esmanın matla'ları görünüyor. Hem meselâ:

Hulusi Bey: Yani onlardan o isimler de görünüyor. Onlar aydınlatıyor onu. Demek bize bir merhamet eden var, bize bir ikram eden var, bize bir lütuf eden var.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ:

Hulusi Bey: :Yok okursun da ben okuyayım, dur.

أَسْتَعِيدُ بِاللَّهِ * أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا

فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَ يُنَزَّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ

فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَ يَصْرِفُهُ عَنِ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

* يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لَأُولِي الْأَبْصَارِ * وَاللَّهُ خَلَقَ

كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ

وَ مِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

* صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ *

-: Sure-i Nur

Hulusi Bey: Oraya da sure-i nur de, sonra ayetlerini korsun. Aceleye gelmiş buralara işaret konulmamış.

-: **İşte şu âyet, mu'cizat-ı rububiyetin en mühimlerinden ve hazine-i rahmetin en acib perdesi olan bulutların teşkilâtında yağmur yağdırmaktaki tasarrufat-ı acibeyi beyan ederken güya bulutun eczaları cevvi havada dağılıp saklandığı vakit, istirahata giden neferat misillü bir boru sesiyle**

Hulusi Bey: Erat. Şimdiki tabiriyle erat. Neferat, erat. Şimdi erat mı, neferat mı hangisi daha hoş?

-: Neferat.

Hulusi Bey: Ama senden ben böyle diyoruz. Biz eskiyiz de ondan. Yani yeni olsaydık ne diyecektik.

-: **Neferat misillü bir boru sesiyle toplandığı gibi emr-i İlahî ile toplanır, bulut teşkil eder.**

Hulusi Bey: Şimdi bakarsın böyle havaya, bir parçacık bulut ilaç için bulunmaz. Hele şurada istirahat edelim der. Ufuktan şöyle bir beyaz bir şey çıkar. Yarım saat sonra bütün sema kaplar, şundan sonra bardaktan boşalırcasına yağmaya başlar. Dersin dibi delindi daha tutmayacak bu. Nuh tufanı mı oluyor, kim bilir. Birde bakarsın o harıltıdan, gürültüden sonra bulutlar çekildi. Sema daha parlak vaziyette görünmeye başladı. Güneş çıktı yerde o otların üzerinde, bitkilerin üzerinde. Ara sıra ben bitki mi diyeceğim? Ara sıra söyleyin ha, aklıma getirin. Bitkilerin üzerinde ki damlalar parlamaya başladı. Hacı başını salla. Sen salladıkça bizim demimiz tutulacak ha. Yaa asıl çay ordan geliyor ha.

-: **Bulut teşkil eder.**

Hulusi Bey: E şimdi bunu hangi akıllı diyor ha. Bu camit zerrelere etrafta çekilmişken hiçbir şey görünmezken tekrar çıksınlar bütün semayı kaplasınlar. Ha müneccim başı keşf ediyor. Ne diyor? Dolaylarında, öğleden sonra şu dolaylarında, yağmur bekleniyor. Erzurum'da yarın hacı haberin olsun, Erzurum'da karla karışık yağmur. Daha ne desin yani. Peki.

-: Sonra küçük küçük taifeler bir ordu teşkil eder gibi, o parça parça bulutları te'lif edip, -kıyamette seyyar dağlar cesamet ve şeklinde ve rutubet ve beyazlık cihetinde kar ve dolu keyfiyetinde olan- o sehab parçalarından âb-ı hayatı bütün zîhayata gönderiyor. Fakat o göndermekte bir irade, bir kasd görünüyor. Hacata göre geliyor; demek gönderiliyor. Cevv berrak, safi, hiçbir şey yokken

Hulusi Bey: Yani cev v dediği şu boşluk. Boşlukta hiçbir şey yokken. Saf, güzel ee.

-: Bir mahşer-i acaib gibi dağvari parçalar kendi kendine toplanmıyor; belki zîhayatı tanıyan birisidir ki, gönderiyor. İşte şu mesafe-i maneviyede Kadîr, Alîm, Mutasarrıf,

Hulusi Bey: Kadîr, Alîm, Rahîm

-: Kadîr, Alîm, Mutasarrıf, Müdebbir, Mürebbi, Mugis, Muhyî gibi

Hulusi Bey: Yâ ağısel müsteğîsîn

-: Esmaların matla'ları görünüyor.

Sekizinci Meziyet-i Cezalet:

Hulusi Bey: Sen yoruldun galiba. Al bakalım.